

„Nem csak kormányváltásban, korszakváltásban is gondolkodunk”

Interjú Hiller Istvánnal, a Magyar Országgyűlés alelnökével

“We think in terms of a new era, not just a new government”

Interview with István Hiller, Deputy Speaker of the Hungarian National Assembly

■ **Az ön pártja, az MSZP most ugyan nem a legerősebb az ellenzéki oldalon, de vannak vitathatatlan értékei. Ismert, tapasztalt, viszonylag népszerű arcai, működő és erősíthető vidéki hálózata és értékteremtő, ötletadó, erős tartalmakkal szolgáló szakértői, értelmiségi háterszága. Ön az utóbbi fejlesztését, karbantartását vállalta. Milyen állapotban van ez?**

– A szocialista párt az ellenzéki együttműködés motorja, az MSZP-ben együtt van a tapasztalat és a nyitottság az újra. Én ötvenhét évesen az MSZP aktív politikuskárdájának az idősebb generációjához tartozom, társaim többsége fiatal, de már a parlamenti munkában, pártpolitikában is tapasztalatot szerzett szociáldemokraták. A baloldaliságot – magyarság és európaiság együttesét, a szociáldemokrata elveket és politikát a MSZP jelzi Magyarországon, így azt gondolom, hogy az, amit a parlamentben és azon kívül képviselünk, a társadalmi felemelkedés lehetőségét, a szociális különbségek csökkentését, az európai integráció erősítését azt úgy itthon, mint a nemzetközi kapcsolataink révén, jó színvonalon végezzük az Európai Unióban, az Európai Parlamentben és természetesen a Magyar Országgyűlésben is. Az MSZP a magyar politika egyik legismertebb brandje, ezért biztos vagyok benne, hogy az az együtt-

működés melyet szövetségeseinkkel, ellenzéki pártokkal együtt építünk, sikerre fog vezetni és ebben az MSZP szerepe nélkülözhetetlen és megkerülhetetlen.

■ **Ellenzéki pártot támogatni intellektuális kihívás. Tartalom, minőség, innováció, tiszta beszéd és egyértelmű fogalmak – ezek a kulcsszavak. De a közvetítők maguk a politikusok. Menyire készek párttársai és szövetségeseik megérteni és elfogadni, hogy e téren is sok a dolguk?**

– Az ellenzéki együttműködés egy nagyon fontos és izgalmas szakaszában van. A 2019-es év sikert hozott számunkra az önkormányzati választáson. Elsőként hoztuk létre Budapesten az úgynevezett előválasztást, melyet egyébként sok európai ország már hagyományként tisztel. Én magam Olaszországban éltem és dolgoztam akkor, amikor először ilyen láttam és nagyon megfogott ez a példa. Ezért azt mondhatom, amit a mi országunk történetében először csinálunk az ország egész területén, hogy előválasztást tart az ellenzék, ez egy kimondottan innovatív, új dolog és nagyon remélem, hogy minden körülmény – és itt főleg a járványra gondolok –, szeptemberre a probléma nélküli lebonyolítást lehetővé teszi. Ennek eredményeként remélem, az emberek még erősebben fogják támogatni az ellenzéket. Az együttműködésnek a lényege, hogy az előválasztás eredményeként közösen miniszterelnök-jelöltet állítunk és minden választókerületben az ellenzéknek közös képviselőjelöltje indul, egyeztetjük a programjainkat, és közös javaslatokkal fogunk kiállni a választók elé.

■ **Olykor a rokonszenvezőnek, a szimpatizánsnak is „bujkálnia” kell, a szerepét, feladatait felvállaló szakértő viszont egzisztenciális kockázatot is vállal. Ma olyan a helyzet és a hangulat, hogy hiába erős valaki meggyőződése, ha nem pártmunkás, sokáig nem létezhet a vesztes oldalon. Hogyan látja: ez már az utolsó esély, hogy egyben maradjon az intellektuális háttérország?**

■ **Your party, MSZP, is not the strongest on the opposition side now, but boasts indisputable values. Its well-known, experienced, relatively popular faces, functioning and augmentable rural network and intellectual background of experts are valuable, inspiring and provide strong content. You undertook the development and maintenance of the latter. What is its condition?**

– The Socialist Party (MSZP) is the engine of the opposition cooperation, in our party, experience and openness exists in a parallel way. Although at the age of 57, I belong to the older group of MSZP's active political guard, most of my colleagues are young, yet they are social democrats with already a lot of experience in parliamentary work and party politics. In Hungary, MSZP symbolises the left – a combination of being Hungarian and European, the social democratic principles and politics –, so I think that in the Parliament and beyond we represent the possibility of social ascension, the reduction of social disparities, the facilitation of the European integration, and we perform this at a good standard both at home and through our international relations, in the European Union, the European Parliament and, of course, in the Hungarian Parliament. MSZP is one of the best-known brands in Hungarian politics, thus I am sure that the cooperation we are building with our allies, the opposition parties will yield success, and the role of MSZP is indispensable and unavoidable in this.

■ **Supporting an opposition party is an intellectual challenge. The key words are content, quality, innovation, clear speech and unambiguous concepts. But the mediators are the politicians themselves. How well do Your party peers and allies understand and accept that they have a lot to do in this area as well?**

– The opposition cooperation is at a very important and exciting stage. The year 2019 brought us success in the municipal elections. We were the first to create the so-called primary election in Budapest, a respected tradi-

– Éppen a 2019 óta egyre erősebben működő együttműködés az, amelyik hitet adott az embereknek. Olyanoknak is, akik mindvégig az ellenzék valamely pártjával szimpatizáltak, de most az ellenzéki pártok összefogása több lehetőséget és több erőt adott nekik. Külön szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy van egy jelentős öt-tíz százaléknyi réteg Magyarországon, mely az egyik ellenzéki pártot sem választaná külön-külön, de az ellenzéki együttműködést támogatja. Ezért a legutóbbi időben már nem az egyes ellenzéki pártokat mériük külön a közvélemény-kutatók, hanem az ellenzéki összefogás pártjait és a kormánypártot nézik. Hozzávetőlegesen egy évvel az országgyűlési választások előtt nagyjából fej fej melletti küzdelem van. Nagyon sok az olyan szereplő, akik nem politikusok, de változást szeretnének az országunkban, színészek művészek, hétköznapi ember számára népszerű, de nem a politikában ismert arcok tűnnek fel és vállalják azt, hogy támogatnak minket. Ezt kimondottan áttörésnek érzem. A célunk, hogy minél többen eljőjenek az előválasztásra szavazni és minél többen vegyenek részt majd az országgyűlési választáson és az ellenzéki együttműködést támogassák.

■ **Sok feladata van. Az Országgyűlésen és a közvetlen pártmunkán túl háttározottan képpen kell tartania a választókat az oktatás, a felsőoktatási átszervezések, az ezzel kapcsolatos konkrét és konceptuális kérdések dzsungelében. Milyen eszközei vannak? Kikre számíthat? Mely erők a leghatékonyabb szövetségesei az ellenzéki oldalon?**

– Az Országgyűlés alelnökeként, amikor az Országgyűlést elnöklöm, akkor nem pártpolitikai tisztséget töltök be, hiszen a parlament egésze választott meg erre a feladatra. Nyolcadik éve vagyok az Országgyűlés alelnöke. Az üléseket és a különböző törvényjavaslatok tárgyalását, ebben a minőségemben úgy szemlélem, mint minden országgyűlési képviselő, nem csak ellenzéki vagy éppen kormánypárti képviselő által megválasztott alelnök. Azt gondolom, hogy ez a hozzáállás ad tekintélyt, és ezt a feladatot mindig szakmai alapra építettem. Az egész politikai pályám alapja egyébként a szakmaiság, az, hogy egy adott szakterületen, mint az oktatás és a kultúra szakterületén is a hazai és nemzetközi folyamatokat figyelve aktívan vegyek részt. Az oktatás, ezen belül a felsőoktatás a modern világban az előrelépés és a társadalmi érvényesülés legfontosabb terepe. Az, ami a kö-

tion in many European countries. I myself lived and worked in Italy when I first saw it and this example really inspired me. Therefore I can say that what we do nationwide for the first time in our history, holding a primary election, is a particularly innovative thing and I very much hope that all circumstances – and I am thinking mainly of the pandemic here – will allow for its perfect implementation by September. I trust that the result will show that people support the opposition even more strongly. The essence of the cooperation is that as the outcome of the primary election we will nominate a joint candidate for Prime Minister and a joint opposition candidate for Member of Parliament in each constituency, as well as coordinate our policies and standing before the electorate with a common programme.

■ **Sometimes Your sympathisers, supporters have to ‘hide’, but experts who openly assume their roles and tasks have to take an existential risk too. The current situation and climate is such that no matter how strong one’s conviction is, if they are not party workers, they cannot exist on the losing side for long. In Your estimation, is this the last chance to hold together the intellectual background?**

– It is the intensifying cooperation since 2019 that has given people faith. Also for those who have been sympathetic towards one of the opposition parties all along, but now the partnership of the opposition parties has given them more options and strength. I would like to highlight the fact that there is a significant 5–10% stratum in Hungary, which would not elect any of the opposition parties separately, but supports the opposition cooperation. Therefore, recent polls do not assess individual opposition parties anymore, but the parties of the opposition coalition and the governing party. About a year before the parliamentary elections, there is a hard neck-and-neck struggle. Many contributors have ap-

peared who are not politicians, yet they want to see a change in our country: actors, artists, popular faces from non-political spheres, and publicly own up to supporting us. For me this is a definite breakthrough. Our goal is to attract as many people as possible to the primary election and involve them in the parliamentary elections to support the opposition partnership.

■ **You have many responsibilities. Beyond Your work in the National Assembly and the party, You have to clearly inform the electorate about the jungle-like specific and conceptual issues of education and the re-organisation of higher education. What are Your tools? Who can You count on? Which forces are Your most effective allies on the opposition side?**

– Being Deputy Speaker of the National Assembly is not a party political office, as the entire Parliament has elected me to this position. I have been the Deputy Speaker of the National Assembly for eight years. In this capacity, I view the meetings and the negotiation of various bills as any MP, not as a speaker elected by opposition or government party MPs. I think this attitude gives me authority and I have always built this task on a professional basis. Besides, my entire political career is founded on professionalism, my active participation in a given area, such as education and culture, monitoring domestic and international processes. Education, including higher education, is the most important field for progress and social assertion in the modern world. What was land in the Middle Ages, or the factory during the Industrial Revolution, is education, i.e. the knowledge acquired and applied in the modern 21st century world. Higher education is one of the most important tools of social mobility around the world: how a talented but not necessarily wealthy young person can acquire the knowledge through higher education which will allow them to

zépkorban a föld volt, vagy az ipari forradalom idején a gyár, az a modern XXI. századi világban a megszerzett és alkalmazott tudás, vagyis az oktatás. A felsőoktatás szerte a világon a társadalmi mobilitás egyik legfontosabb eszköze, vagyis egy tehetséges, de nem feltétlenül vagyonos fiatal ember hogyan tudja a felsőoktatás által megszerezni azt a tudást, mely révén ki tud bontakozni és a munkaerőpiacon, vagy az élet bármely területén a társadalmi hierarchiában feljebb tud kerülni. A mi országunk nem ásványkincsekben gazdag, a mi érvényesülésünk és részvételünk alakító ereje a világban úgy a tudományban, mint a politikában és úgy általában a nemzetközi kapcsolatokban az a magyarok tehetsége. Ha a filmszakmát nézzük, nagyon sok nemzetközileg elismert és tehetséges, színészt és rendezőt adtunk a világnak. Nobel-díjas és más módon elismert tudósaink neve szerte a világban megbecsült, gondoljunk csak a Pfizer-vakcina valóban világhírű kifejlesztőjére, a vakcinaalap megteremtőjére, Karikó Katalinra, aki a világ kutatóinak élmezőnyében van és büszkén vallja magát évtizedek után is magyarnak. A tudás a mi legfontosabb erőnk, ebben van a legnagyobb érvényesülési lehetőségünk, ezért az oktatás ügyével és ennek irányításával foglalkozni nagyon felelősségteljes feladat. Egy olyan csapat van mellettem, ami a magyar felsőoktatás legtapasztaltabb embereiből áll. Vannak köztük professzorok, volt egyetemi vezetők, az oktatás finanszírozásának szakértői, a hallgatói és oktatói viszony ismerői és az egyetemi autonómia kitűnő szakértői. Jogászok, közgazdászok és bölcsészek, mérnökök, akik azt gondolom, hogy a nyilvánosság előtt vagy éppen a parlamenti a megszólalásaimban – akár az oktatás ügyéről – a segítségükkel és szakértelmükkel kellő alapossgot és hozzáértést biztosítanak a hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt.

■ **A sokak összefogása azt is jelenti, hogy győzelem esetén minden posztra, megbízatásra, a minisztertől az államtitkáron át a nagykövetekig, konzulokig, akár rektorokig, iskolaigazgatókig**

hat-hét vagy több jelölt is lehet. És a többségük alkalmassága sem lesz vitatható. Hogyan kerülhető el, hogy a győzelem ne sértett, csalódott emberek gyártásával kezdődjön a szakemberállomány megstrukturálása?

– Ez egy nagyon izgalmas és aktuális kérdés. Fontos, hogy az ellenzék miniszterelnökét közös akarattal és szándékkal együtt válasszuk meg. Ez azt jelenti, hogy nagyon nagy a majdani miniszterelnöknek a legitimitása. Azt a játékszabályt és azt a metódust, hogy ezt hogyan csináljuk az összes résztvevő ellenzéki párt elfogadta, és kitűztük az időpontot is erre. Az a személy, aki az ellenzék miniszterelnök-jelöltje lesz, az egyöntetűen minden ellenzéki párt és minden ellenzéki párt minden támogatójának a miniszterelnök-jelöltje lesz. A szocialista párt és a Párbeszéd párt szövetséget kötött, hogy Karácsony Gergelyt Budapest főpolgármesterét támogatjuk abban, hogy miniszterelnök legyen, ám az összes többi jelölttel is nemcsak szakmai, hanem politikai értelemben is szimpatizálunk és elismerjük a képességeit és tudásukat. Ugyanakkor ez egy nemes versengés, amiben mi Karácsony Gergelyt támogatjuk. Nyilvánvaló, hogy Magyarországon az alkotmányos berendezkedés szerint a megválasztott miniszterelnök feladata és lehetősége a kormány struktúrájáról és a majdani kormány összetételéről dönteni, de erről még korai most beszélni.

■ **Amikor hatalmon voltak, bíztak a független, szakmailag elkötelezett nyilvánosság tisztességében. Az ellenfeleik pártos, hűséges és propagandafeladatokat felvállaló nyilvánosságot építettek ki. A hibát nem lehet hibával vagy a hiba megismétlésével korrigálni. Hogyan látja? Lesz még itt a társadalmat és nem a pártokat szolgáló tisztességes tájékoztatás valaha?**

– Mi a demokrácia egyik legfontosabb alapismérvének a szabad sajtót tekintjük. Új magyar köztársaságot szeretnénk. Nem egyszerűen kormányváltásban, hanem korszakváltásban gondolkodunk. Az 1989-ben kikiáltott Magyar Köztársaság elvzert abban az elmúlt bő évtizedben, amióta 2010-ben a Fidesz átvette a hatalmat. Ezért új alkotmányos keretet és új köztársaságot akarunk és fogunk kikiáltani, ha erre a választók felhatalmazást adnak. A negyedik Magyar Köztársaság egyik legfontosabb feladata más tekintetben a lehetősége a sajtószabadság teljeségének biztosítása. A nyilvánosság szerkezete elképesztő sebességgel változik. A hagyo-

advance, move up and get ahead in the social hierarchy, in the labour market or in any area of life. The wealth of our country does not lie in mineral resources, but in the talent and good adaptability of Hungarians which help us prevail and shape the world through our participation in science and politics, and in international relations in general. If we look at the film industry, we have given the world a lot of internationally acclaimed and talented actors and directors. The names of our Nobel Prize-winning and otherwise acclaimed scientists are recognised all over the world, just think of the truly world-famous developer of the Pfizer vaccine, the creator of the vaccine base, Katalin Karikó, who is at the forefront of international research and proudly declares herself Hungarian even after decades. Knowledge is our most important strength, our greatest potential for accomplishment, so it is a very responsible task to deal with education and its management. I have a team consisting of the most experienced people in Hungarian higher education, including professors, former university leaders, experts in education funding, people well-trained in the legal relations of students and teachers, and prime experts in university autonomy. Lawyers, economists and humanities scholars, engineers, who I believe provide the necessary thoroughness and expertise for me both for public or parliamentary speeches – even on the subject of education –, domestically and internationally.

■ **The cooperation of many also means that after a victory, there might be six, seven or even more candidates for each position, mandate, from Minister to Secretary of State, Ambassadors, Consuls, even Rectors or School Principals. Mostly, their aptitude will not be disputed either. How can we avoid that the structuring of the professional personnel starts by causing hurt and frustration for people?**

– This is a very exciting and topical issue. It is important that we elect the Prime Minister of the opposition with a common will and intent. This would provide great legitimacy for the future leader. The rules of the game and the method of doing this were accepted by all opposition parties involved and we set the proper date as well. The person who will be the PM candidate of the opposition parties and all of their supporters. MSZP and Párbeszéd have formed an alliance to stand for the Mayor of Budapest Gergely Karácsony to become Prime Minister, but we sympathise with all other candidates not only in the pro-

mányos értelemben vett nyomtatott, illetve elektronikus sajtó mellett különösképpen a fiatalok világában, az információszerezés egyik legfontosabb forrása az internet. Mindenképpen a tisztességes és szabad sajtó mellett vagyunk, következőképpen a kérdésre a válasz a leghatározottabban az, hogy ez a mi programunk egyik alappillére.

■ **Ön egy igazán sikeres ember, aki munkáját mindig eredményesen végzi. Kérem, meséljen a „háttérszágot” adó családjáról, azokról, akik segítik önt ebben.**

– Nagyon fontosnak tartom ezt a „háttérszágot”, ez igaz a saját életemre is és történésként és politikusként is ugyanezt vallom. Idén harminchárom éve, hogy összeházasodtunk a feleségemmel, együtt voltunk egyetemisták és mindketten latin szakon végeztünk. A latin a klasszikus műveltség alapja, ugyanakkor nagyon praktikus is, hiszen az új latin nyelveket megtanulni és áttekinteni a szerkezetét ez alapján viszonylag könnyű. A családom valóban egy biztos bázis számomra, mindig támaszkodhatom a segítségükre. Az egyik fiam, aki 31 éves a nemzetközi kapcsolatok szakértőjeként végzett a Corvinus Egyetemen, majd a Sophia Universityn, az egyik leghíresebb japán egyetemen szerzett diplomát. Japánul és angolul felsőfokon tud, több más nyelven beszél. Tokióban él és dolgozik. Sajnos a járvány végett közel másfél éve nem találkoztunk, és bár a technika megteremti azt a lehetőséget, hogy bármikor beszéljünk, de most már nagyon szeretném megölelni. Másik gyermekünk két évvel fiatalabb 29 éves, és velünk él. Feleségem a Budapesti Gazdasági Egyetem tanszékvezetője, hivatásában nagyon sikeres. Talán elmondhatom, hogy ritka ma az olyan házaspár, amelynek mindkét tagja abban a megtiszteltetésben részesült, hogy a hallgatóik az év oktatójának választották meg őket. Engem húsz éve, mikor még az egyetemen tanítottam, a feleségem pedig két évvel ezelőtt részesült ebben a megtiszteltetésben. Nagy büszkeség ez nekem.

Fodros István

fessional but also in the political sense, and we acknowledge their abilities and professionalism. At the same time, this is a noble competition in which we support Gergely Karácsony. It is obvious that in Hungary, according to the constitutional system, it is the elected PM's task and opportunity to decide on the structure and the composition of the future government, but it is too early to talk about that now.

■ **When You were in power, You trusted the integrity of an independent, professionally committed public sphere. Your opponents have built a party-oriented, loyal, and propaganda-minded public sphere. An error cannot be corrected by another error or by repeating it. What is Your opinion? Will there ever be fair communication which serves society instead of the parties?**

– We consider free press to be one of the most important criteria for democracy. We want a new Republic of Hungary. We think in terms of a new era, not just a new government. The Republic of Hungary, proclaimed in 1989, has bled to death in the last decade since Fidesz came into power in 2010. Therefore, we wish to and will proclaim a new constitutional framework and a new republic if the electorate gives us authority to do so. Ensuring the totality of freedom for the press is one of the most important tasks and opportunities of the Fourth Republic of Hungary. The structure of the public sphere is changing at an astonishing rate. In addition to the traditional print and electronic press, one of the most important sources of information is the Internet, especially in the world of young people. We are definitely in favour of a fair and free press, and conse-

quently the answer to the question is most definitely that it is a cornerstone of our programme.

■ **You are a really successful person who always accomplishes his tasks. Please tell us about Your ‘hinterland’, Your supportive family.**

– I consider this ‘hinterland’ to be very important, and this is true for my personal life, as well as my work as a historian and a politician. This year we celebrate our 33rd wedding anniversary with my wife, we were students together and we both graduated in Latin. Latin is the basis of classical literacy, and it is also very practical, because it makes it relatively easy to learn the new Latin languages and evaluate their structures. My family is really a solid foundation for me, I can always count on their help. One of my sons, who is 31 years old, graduated as an international relations expert from Corvinus University and then got a degree at the famous Japanese Sophia University. His Japanese and English are advanced, but he speaks several other languages as well. He lives and works in Tokyo. Unfortunately, due to the pandemic, we have not met for nearly 1.5 years, and although technology allows us to talk any time, now I really want to embrace him. Our other child is 29, two years younger, and still lives with us. My wife is the Head of Department at the Budapest University of Technology and Economics, she is very successful in her profession. Perhaps I can say that it is rare today that both members of a couple have been honoured by their students with the title of Lecturer of the Year. I received it 20 years ago, when I still taught at university, and my wife got it two years ago. I take great pride in this.

